

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/79/2020
Identifikačné číslo spisu: 6916010535
Dátum vydania rozhodnutia: 20.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6916010535.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného Y. E. pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, o dovolaní obvineného Y. E. podanom prostredníctvom obhajcu JUDr. Michala Treščáka ml. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. februára 2017, sp. zn. 3To/14/2017, na neverejnom zasadnutí konanom 20. apríla 2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Y. E. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota z 15. decembra 2016, sp. zn. 4T/102/2016, bol obvinený Y. E. uznaný za vinného zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, a to na tom skutkovom základe, že

od presne nezistenej doby v roku 2012 do 15. marca 2016 v Q., na R. ulici v garáži pri rodinnom dome č. XXX a následne aj v rodinnom dome na ulici V. W. č. XXX, sa vyhrážal svojej družke R. Z., ponižoval ju nadávkami, vyhrážal sa jej zabitím, presne nezisteného dňa v septembri 2015 jej priložil ku krku kuchynský nôž a kričal, že keď nebude jeho, tak zle dopadne, a vyhrážal sa jej, že zdochne.

Podľa § 360 ods. 2 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 4, ods. 4 Trestného zákona bol za to obvinený Y. E. odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Na podklade odvolaní obvineného Y. E. a prokurátora Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota voči uvedenému rozsudku okresného súdu Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 22. februára 2017, sp. zn. 3To/14/2017, rozhodol tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolania okresného prokurátora a obvineného Y. E. zamietol. Uvedené uznesenie bolo obvinenému Y. E. doručené 29. marca 2017 a jeho

obhajcovi JUDr. Róbertovi Lakatošovi 22. marca 2017.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený Y. E. dňa 27. júna 2019 dovolanie, úvodom ktorého žiadal súd o pridelenie obhajcu, dôvodiac tým, že nemá finančné prostriedky na vlastného obhajcu.

Dovolanie, bez toho, aby vymedzil konkrétne dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, odôvodnil obvinený tvrdením, že na hlavnom pojednávaní bolo preukázané, že skutku sa nedopustil, a to najmä výpoveďami „jeho svedkov,“ ako aj výpoveďami svedkov poškodenej R. Z.. Dodal, že v prípadnom dovolacom konaní by poškodená R. Z. vypovedala, čím by bolo preukázané, že skutok, ktorý mu bol kladený za vinu, sa nestal.

Opatrenie Okresného súdu Rimavská Sobota zo 17. júla 2019, sp. zn. 4T/102/2016, ktorým bol obvinenému Y. E. ustanovený za obhajcu JUDr. Michal Treščák ml., bolo obhajcovi spolu s výzvou na spracovanie dovolania a jeho podanie súdu prvého stupňa doručené 22. júla 2019. Po následnej písomnej urgencii okresného súdu z 25. septembra 2019, doručenej obhajcovi 30. septembra 2019, telefonických urgenciách 17. decembra 2019 a 2. marca 2020, písomnej urgencii z 28. mája 2020, doručenej obhajcovi 2. júna 2020, opätovnej telefonickej urgencii 11. augusta 2020 a urgencii zaslanej prostredníctvom elektronických prostriedkov komunikácie 29. septembra 2020 podal obhajca JUDr. Michal Treščák ml. v mene obvineného Y. E. dovolanie osobne na súde prvého stupňa dňa 19. novembra 2020, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený v ňom prvom rade považoval za potrebné poukázať na to, že skutok, ktorý sa mu kladie za vinu, nespáchal. Trval na tom, že v prvostupňovom konaní nebola jeho vina nad mieru všetkých pochybností preukázaná. S odkazom na obsah vlastnoručne napísaného dovolania z 27. júna 2019 zopakoval, že poškodená R. Z. nehovorila v konaní pravdu. Obvinený pripustil, že v dôsledku nadmerného požívania alkoholických nápojov v minulosti dochádzalo medzi ním a poškodenou k nedorozumeniam a hádkam, avšak poprel, že by tieto vyústili ku konaniu majúceho charakter psychického a fyzického násillia, pripomínajúc, že aj samotná poškodená požívala v nadmernej miere alkoholické nápoje.

Nad rámec vlastnoručne spísaného dovolania argumentoval tým, že tvrdenie poškodenej, že v dôsledku závažnejšieho spôsobu konania došlo k jej zraneniam, nebolo v konaní preukázané. Dodal, že ani svedkovia, ktorí mali takéto zranenia vidieť, na hlavnom pojednávaní tieto skutočnosti nepotvrdili s tým, že ak sú na fotodokumentácii zachytené určité zranenia na tele poškodenej, nie je možné odborne určiť, v dôsledku čoho vznikli, či ich poškodenej spôsobil, pričom dostatočne zreteľne nie je vidieť ani to, o aká zranenia vlastne ide.

Dovolateľ pripomenul, že kým v prípravnom konaní boli vypočutí svedkovia R. Z., U. Y., W. Y., maloletý syn Y. M. a dcéra T. E., na hlavnom pojednávaní došlo k zmene výpovedí svedkov, keď ho z trestnej činnosti usvedčovali už iba jeho deti, keďže samotná poškodená v konaní pred súdom odmietla vypovedať a ostatní svedkovia zmenili svoje výpovede v jeho prospech. Dodal, že v týchto dňoch sa naňho obracajú jeho deti s ospravedlnením, prejavujúc zároveň nespokojnosť so životom s matkou.

Krajskému súdu vyčítal, že nevezal do úvahy poškodenou vlastnoručne napísaný list, podaný na pošte v Q. 20. januára 2017 a adresovaný mu do výkonu trestu, v ktorom sa mu poškodená ospravedľňuje, že mu ublížila, keď v niektorých častiach jej výpovedí uviedla nepravdu.

Poukázal aj na list od svojej dcéry T. E., ktorý mu bol doručený do výkonu trestu ako aj na okresný súd, v ktorom dcéra usvedčuje poškodenú z vykonštruovania klamlivých tvrdení voči nemu, v dôsledku ktorých bol uznaný za vinného, a súčasne potvrdzuje jeho tvrdenia o tom, že deti boli ovplyvnené poškodenou, ktorá sa im vyhrážala ublížením na zdraví, ak nebudú vypovedať v jeho neprospech.

Na základe uvedených skutočností bol dovolateľ presvedčený, že v prvostupňovom ani v odvolacom konaní nebola preukázaná jeho vina, práve naopak, označil za zrejmé, že trest vykonáva neprávom, a to na základe nepravdivých tvrdení, ktoré boli v dôsledku nezákonných rozhodnutí súdov povýšené na fakty.

Obvinený preto navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. februára 2017, sp. zn. 3To/14/2017, ako aj rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota z 15. decembra

2016, sp. zn. 4T/102/2016, a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku prvostupňový súd dovolanie obvineného Y. E. doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného, po stručnej rekapitulácii jeho obsahu, poukázal na zistenie, že rozsudok súdu prvého stupňa bol obvinenému doručený 11. januára 2017 a obhajcovi obvineného JUDr. Róbertovi Lakatošovi 9. januára 2017 a uznesenie odvolacieho súdu obvinenému 29. marca 2017 a obhajcovi JUDr. Róbertovi Lakatošovi 22. marca 2017. Vzhľadom na uvedené a vychádzajúc zo skutočnosti, že dovolanie bolo v danom prípade podané 19. novembra 2020, mal za to, že bolo podané po uplynutí lehoty troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému v zmysle § 370 ods. 1 Trestného poriadku.

Z uvedeného dôvodu prokurátor navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného zo 16. novembra 2020 podľa § 382 ods. 1 písm. a) [pozn. súdu: správne § 382 písm. a)] Trestného poriadku odmietol ako oneskorene podané.

Po predložení veci dovolaciemu súdu reagoval na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota k dovolaniu obvinený osobne spísaným podaním z 25. januára 2021. V ňom opätovne poukázal na obsah výpovedí poškodenej R. Z. a „jej“ svedkov, menovite Y., z prípravného konania, opisujúcich spôsoby, akými ju mal fyzicky týrať, zdôrazniac, že na hlavnom pojednávaní títo „svedkovia poškodenej“ (zároveň členovia jej rodiny) popreli svoje prvotné výpovede a vypovedali v jeho prospech, svedčiac o tom, že on bol tým, kto viedol spoločnú domácnosť s poškodenou, staral sa o deti, učil sa s nimi. Dovolateľ tiež pripomenul, že jeho nevinu na hlavnom pojednávaní potvrdil aj ohliadajúci lekár, ktorý nezistil žiadne z poškodenou uvádzaných zranení spôsobených pálením cigariet na tele, bitím bejzbalovou palicou, vešaním či rezaním. Zároveň doplnil, že súdny znalec konštatoval, že poškodená netrpí syndrómom týranej osoby. Poukázal aj na výpovede „svojich“ svedkov, ktorí ako v prípravnom konaní tak aj na hlavnom pojednávaní konzistentne vypovedali v jeho prospech. Záverom svojho podania apeloval na dovolací súd, aby mu oslobodením spod obžaloby, nezakladajúcej sa na pravde, umožnil čo najskôr sa vrátiť do Českej republiky k svojim deťom, družke a práci.

Z dôvodu, že Okresná prokuratúra Rimavská Sobota vo svojej reakcii z 22. februára 2021 na dovolacím súdom zaslané podanie obvineného z 25. januára 2021, oznámiač len, že zotrváva na svojom predchádzajúcom stanovisku z 27. novembra 2020, neuviedla žiadne nové skutočnosti ani argumenty, nebola už táto obvinenému ani jeho obhajcovi doručovaná.

Najvyšší súd zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a v rozpore s právnym názorom okresnej prokuratúry aj v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku).

V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž ústavne konformný výklad naposledy označeného ustanovenia nemôže byť iný ako ten, že dovolanie je podané včas aj vtedy, ak ho v lehote troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému napíše a k súdu podá hocí aj sám obvinený, respektíve osoba uvedená v § 369 ods. 5 Trestného poriadku (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. februára 2014, sp. zn. I. ÚS 217/2013).

Napadnuté rozhodnutie bolo obvinenému doručené 29. marca 2017 a jeho obhajcovi JUDr. Róbertovi Lakatošovi 22. marca 2017. So zreteľom na stabilnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo teda dovolanie obvineným osobne napísané a podané dňa 27. júna 2019 očividne uplatnené v zákonom stanovenej lehote na podanie dovolania v prospech obvineného. Zodpovedá však skutočnosti, že odôvodnenie dovolania, podané prostredníctvom súdom ustanoveného obhajcu obvineného, obsahuje aj nové vecné dôvody a nielen vecnú špecifikáciu už obvineným uplatnených dovolacích námietok. Zároveň v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, súhrnne vo forme právnej vety vyjadrenej v judikáte č. R 96/2018, platí, že dovolací súd sa nezaobera námietkami uplatnenými po uplynutí lehoty na podanie dovolania uvedenej v § 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku s výnimkou

ďalšej argumentácie k už včas a riadne uplatneným dovolacím námietkam. S ohľadom na uvedené bolo potrebné osobitne posúdiť včasnosť dovolacích námietok uplatnených podaním súdom ustanoveného obhajcu nad rámec dovolateľom pôvodne formulovaných dôvodov dovolania. Keďže lehota na podanie dovolania v prospech obvineného by v prejednávanej trestnej veci uplynula za štandardných okolností v zmysle § 370 ods. 1 Trestného poriadku dňa 29. marca 2020, bolo potrebné pre posúdenie včasnosti dovolania podaného prostredníctvom obhajcu aplikovať aj príslušné ustanovenia zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby Covid-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorý nadobudol účinnosť dňa 27. marca 2020. V zmysle § 1 písm. a) v spojení s § 2 ods. 1 uvedeného zákona, v znení účinnom od 27. marca 2020 do 24. apríla 2020, lehota na podanie opravného prostriedku v trestnom konaní v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynie pre obvineného, jeho obhajcu, poškodeného a zúčastnenú osobu. Vychádzajúc z uvedeného, teda v danom prípade lehota na podanie mimoriadneho opravného prostriedku zo strany obvineného, prípadne jeho obhajcu, uplynula dňa 2. mája 2020. Z okolností predchádzajúcich podaniu dovolania prostredníctvom obhajcu je zrejmé, že zmeškanie lehoty na podanie dovolania zo strany obhajcu a teda oneskorené rozšírenie dovolateľom podaného dovolania o (z vecného hľadiska) nové dovolacie námietky, nie je možné pričítať nesprávnemu postupu prvostupňového súdu, ktorý po promptnom ustanovení obhajcu obvinenému na účely podania dovolania tohto na predmetný úkon opakovane vyzýval. Skutočnosť, že odôvodnenie dovolania nebolo prostredníctvom súdom ustanoveného obhajcu podané v lehote, umožňujúcej zaoberať sa v ňom uvedenou argumentáciou, prekračujúcou rámec dovolania osobne podaného obvineným, nie je možné ospravedlniť ani pandemickou situáciou a naň nadväzujúcimi mimoriadnymi opatreniami, majúcimi za cieľ zabrániť šíreniu nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby, keďže k ustanoveniu obhajcu došlo v danom prípade bez zbytočného odkladu po doručení žiadosti obvineného, a to viac ako šesť mesiacov pred tým, než sa na území Slovenskej republiky začala šíriť nebezpečná nákazlivá ľudská choroba Covid-19 a než príslušné štátne orgány začali v tejto súvislosti prijímať zodpovedajúce opatrenia. Vychádzajúc z uvedeného, bolo v dovolacom konaní dôvodné zaoberať sa len námietkami včas uplatnenými písomným podaním samotného dovolateľa a nimi vymedzenou argumentáciou obsiahnutou v odôvodnení dovolania podanom prostredníctvom súdom ustanoveného obhajcu. Napriek konštatovanému sa však dovolací súd, z opatrnosti a nad rámec nevyhnutného, zaoberal aj dôvodmi, v dovolaní navyše sformulovanými obhajcom dovolateľa.

Napokon, najvyšší súd tiež dospel k záveru, že podané dovolanie spĺňa aj podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a), písm. b), písm. d), písm. e) ani písm. f) Trestného poriadku.

Dovolací súd však nahliadnutím do spisového materiálu súčasne zistil, že dovolanie obvineného Y. E. nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojim charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

K tomu sa vzhľadom na povahu obvineným osobne i prostredníctvom súdom ustanoveného obhajcu vznesených dovolacích námietok a úplnú absenciu ich subsumpcie pod jednotlivé z uplatnených dovolacích dôvodov žiada dodať, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia

a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. To znamená, že ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku, nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (R 120/2012).

Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať ak:

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom,

i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku je potrebné uviesť nasledovné:

Zásadným porušením práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri posudzovaní, či v tom ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno uplatniť len v prípade, ak dôjde k porušeniu zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dôkazných prostriedkov. Vzťahuje sa k najdôležitejšej fáze trestného konania - k dokazovaniu. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách. Prvou je vyhľadávanie dôkazov, druhou ich zabezpečenie, treťou ich vykonávanie a poslednou etapou dokazovania je hodnotenie dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa týka predovšetkým tretej etapy dokazovania, t. j. vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj

predchádzajúce dve štádiá dokazovania (vyhľadávanie a zabezpečovanie), pretože dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou s výnimkou prípadu, keď sa použije ako dôkaz proti osobe, ktorá také donútenie alebo hrozbu donútenia použila (§ 119 ods. 4 Trestného poriadku), nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] sa rozumie nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo, že išlo o iný trestný čin alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdnym skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), prípadne zániku trestného činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je tak legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať.

Oboznámením sa s obsahom predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

Abstrahujúc hlavné idey dovolania obvineného, dovolací súd vyvodil, že vyslovenia naplnenia niektorého z ním uplatnených dovolacích dôvodov [uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku], sa obvinený domáhal z dôvodov, ktoré možno vecne špecifikovať ako námietku, že nebola preukázaná jeho vina (vrátane pôvodu a charakteru zranení poškodenej R. Z.), námietku nedôveryhodnosti svedkyne poškodenej R. Z. (ktorú obvinil z toho, že v konaní nehovorila pravdu, a tiež z nadmerného požívania alkoholických nápojov), námietku spôsobu hodnotenia výpovedí jednotlivých, v konaní vypočutých svedkov, najmä nezohľadnenie výpovedí tých svedkov, ktorí vypovedali v jeho prospech, a námietku nereflektovania poškodenou vlastnoručne napísaného listu.

Z obsahového vymedzenia dovolacích námietok obvineného, ktorých podstatný obsah dovolací súd zámerne prevzal do odôvodnenia svojho rozhodnutia a ktorými, tieto zhrnúc, obvinený vlastne namietal rozhodnutie súdov na podklade nepravdivých výpovedí jeho detí - maloletej T. E. a maloletého Y. M., nedostatočne zhodnotených dôkazov - listu adresovaného mu poškodenou R. Z. a oboznámeného odvolacím súdom a výpovedí svedkov, ktorí na hlavnom pojednávaní vypovedali v jeho prospech, a nesprávne vyhodnotenej fotodokumentácie, majúcej zachytávať zranenia poškodenej, vyplýva, že tieto sú vo svojej podstate vyjadrením jeho nesúhlasu s rozhodnutím súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu a nimi prezentovanými odôvodneniami svojich skutkových a právnych záverov. Namietajúc nesprávne a nedôsledné vyhodnotenie všetkých vykonaných dôkazov a najmä nedostatočné zhodnotenie ním označených skutočností (týkajúcich sa najmä okolností, majúcich podľa jeho názoru vplyv na vierohodnosť a pravdivosť výpovede svedkyne poškodenej a svedkov maloletej T.Z. E. a maloletého Y. M.) prvostupňovým i odvolacím súdom, obvinený v podstate napadol spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov konajúcimi súdmi, ktorým vyčítal, že výpovediam svedkov maloletej T. E. a maloletého Y. M. pripísali väčšiu váhu než výpovediam podaným na hlavnom pojednávaní všetkými ostatnými svedkami a že nedostatočne zohľadnili list poškodenej, pričom v konaní vykonané dôkazy zároveň, zdôrazňujúc najmä tie ich časti, ktoré vyznievali v jeho prospech, sám hodnotil zo svojho uhla pohľadu.

Konštatované vedie k nepochybnému záveru o tom, že námietky obvineného, smerujúce proti spôsobu, akým sa konajúce súdy vysporiadali s vykonanými dôkazmi a akým tieto hodnotili, sa vyznačujú rýdzo skutkovým charakterom. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku preto najvyšší súd opakovane pripomína, že vlastné hodnotenie dôkazov nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Samotné hodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania, v danom prípade predovšetkým obsahu výpovedí jednotlivých, na hlavnom pojednávaní vypovedajúcich, svedkov, listu poškodenej oboznámenej odvolacím súdom, fotodokumentácie zranení, ktoré mala poškodená utrpieť, a lekárskej správy, a z neho vyplývajúce ustálenie priebehu skutkového deja a ďalších okolností skutku, zo spáchania ktorého bol dovolateľ uznaný vinným, ako už bolo uvedené, nemôže byť predmetom prieskumnej právomoci dovolacieho súdu. Zároveň sa k týmto námietkam obvineného žiada v kontexte dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. Vykonanie a hodnotenie dôkazov odlišne od predstáv a želaní obvineného teda nie je porušením práva na obhajobu, a preto nemôže naplňať ani dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Rovnako, ani z hľadiska naplnenia v dovolaní označeného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nie je relevantná žiadna z dovolacích námietok obvineného. Ani jedna z nich (vrátane tých vznesených prostredníctvom obhajcu) totiž v skutočnosti nie je výhradou, ktorá by reálne smerovala voči zákonnosti niektorého z vykonaných dôkazov alebo napádala porušenie ustanovení zákona pri vykonávaní niektorého z dôkazov vykonaných pred súdom. Z dovolacej argumentácie obvineného je zrejmé, že jej podstatou bolo popieranie spáchania skutku, obviňovanie poškodenej R. Z. a svedkov maloletej T. E. a maloletého Y. M. z uvádzania nepravdivých tvrdení a zdôrazňovanie skutočnosti, že ostatní svedkovia vypovedali na hlavnom pojednávaní v jeho prospech, ako aj skutočnosti, že u poškodenej neboli preukázané zranenia, ktorých vznik by mu bolo možné pričítať. Zo skôr uvedeného dôvodu preto dovolacie námietky obvineného, vyznačujúce sa skutkovým charakterom, nedisponujú ani potenciálom viesť k naplneniu dôvodu dovolania uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Napokon, pokiaľ ide o relevanciu dovolacích námietok vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolací súd opätovne konštatuje, že tento predpokladá výlučne chyby právne, teda chyby, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejší alebo miernejší trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej, Trestným zákonom predpokladanej, okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatela alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napríklad rozhodovania o treste či ochrannom opatrení. Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou], čo znamená, že nie je prípustné namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne k náprave hmotnoprávnych chýb.

Z toho vyplýva, že (ani) na podklade tohto dovolacieho dôvodu nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keďže to sú otázky upravené normami procesného práva, a nie hmotným právom. Z uvedeného je zrejmé, že predmetom dovolacieho dôvodu vzneseného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku uvedeného v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej

obsahom a ktoré už nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

S ohľadom na uvedené sa v prejednávanej veci dovolací súd, limitovaný v rámci prieskumu z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku posúdením správnosti právnej kvalifikácie vo vzťahu ku skutku zistenému napadnutým rozhodnutím, nezaoberal obvineným vznesenými námietkami, že jeho vina nebola nad mieru všetkých pochybností preukázaná, že skutok, ktorý sa mu kládol za vinu, nespáchal, že svedkyňa poškodená R. Z. nehovorila v konaní pravdu, že v konaní nebolo preukázané, že by k jej zraneniam došlo v dôsledku jeho konania, že s výnimkou svedkov maloletej T. E. a maloletého Y. M. vypovedali na hlavnom pojednávaní všetci svedkovia v jeho prospech, keďže, ako už bolo konštatované, z ich obsahu je zrejmé, že obvinený nimi namietal len nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov a tieto zároveň sám hodnotil zo svojho uhla pohľadu. Tento druh vád však nespadá pod citovaný ani žiaden iný dôvod dovolania uvedený v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, keďže prostredníctvom uvedených námietok obvinený súdom vytykal procesný postup, ktorý zvolili pri aplikácii ustanovenia § 2 ods. 12 Trestného poriadku, a domáhal sa iného spôsobu hodnotenia súdom vykonaných dôkazov, na čo však najvyšší súd v rámci konania o dovolaní nie je oprávnený. Vo vzťahu k vyššie zhrnutým námietkam obvineného tak dovolací súd musel konštatovať, že podané dovolanie v danom prípade len formálne odkazuje na ustanovenie upravujúce označený dôvod dovolania. Ako to už dovolací súd výslovne uviedol, pokiaľ sa pre naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vyžaduje nesprávne hmotnoprávne posúdenie skutku, respektíve nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia, už z povahy veci nemôže byť daný prípadným (hoci aj preukázaným) porušením procesnoprávneho ustanovenia regulujúceho postup súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa toho v predmetnej veci domáhal obvinený. Uvádzané dovolacie námietky tak v skutočnosti obsahujú argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu.

Ako už totiž bolo uvedené, v rámci skúmania danosti dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j. či dovolaním napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení, dovolací súd nemôže skúmať alebo meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku, ale je vždy viazaný konečným skutkovým zistením a oprávnený posudzovať len, či súdy nižšieho stupňa na pevne a nemenne zistený skutkový stav aplikovali správne ustanovenia Trestného zákona. To znamená, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, ale aj proti rozsahu vykonaného dokazovania a hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu "odvoláciu" inštanciu zameranú na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Medzi skutkové zistenia prvostupňového súdu, poňaté do skutkovej vety výrokovej časti jeho rozsudku, pritom patrí aj konštatovanie, v zmysle ktorého sa obvinený Y. E. v rozsudkom ustálenom období a na rozsudkom vymedzených miestach vyhrážal poškodenej R. Z., ktorá mala ako jeho družka, t.j. jemu blízka osoba, postavenie chránenej osoby, smrťou, a to slovami a spôsobmi vyjadrenými v dotknutej skutkovej vete. Viazaný uvedenými skutkovými závermi, dovolací súd nemohol akceptovať tvrdenia obvineného, že skutok, ktorý sa mu kládie za vinu, nespáchal. V skutkovej vete výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa je totiž nepochybne a celkom jednoznačne vyjadrené, že sa poškodenej vyhrážal smrťou. Uvedené vymedzenie samotného konania patrí do okruhu skutkových (a nie právnych) zistení a záverov, ktoré sú z prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu vylúčené. Ich revízia v danom konaní preto neprichádza do úvahy.

Na tomto mieste sa preto žiada zhrnúť, že námietky obvineného k obsahu a rozsahu vlastnej úvahy súdov k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá jeho predstavám, svojím obsahom nenapĺňajú nielen žiaden z obvineným označených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku, ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinilý v zmysle § 2 ods. 12

Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. K tomu je len pre úplnosť potrebné dodať, že uvedené sa netýka dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

S ohľadom na uvedené musel dovolací súd konštatovať, že dovolacie námietky obvineného neboli uplatnené opodstatnene.

Len pre úplnosť považuje dovolací súd za vhodné uviesť, že niektoré zo vznesených dovolacích námietok neboli irelevantné len z hľadiska ich posúdenia v dovolacom konaní v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ale ani nereflektovali na zmeny, ku ktorým oproti podanej obžalobe došlo v prospech obvineného vo vzťahu k dôkaznej situácii i právnomu posúdeniu veci v konaní pred súdom. Z tohto hľadiska boli nadbytočne uplatnené výhrady smerujúce voči spochybneniu dôveryhodnosti svedkyne poškodenej R. Z., keďže táto na hlavnom pojednávaní odoprela vo veci vypovedať, a preto v konaní pred súdom nebola oboznamovaná ani jej skoršia výpoveď a súdy nižšieho stupňa z nej pri ustálení skutkového stavu ani nevychádzali. Obdobne, z dovolaním napadnutých rozhodnutí je zrejmé, že konajúce súdy dospeli k rovnakému záveru, aký obvinený sledoval tou časťou dovolacej argumentácie, ktorá mala za cieľ vyvrátiť existenciu zranení poškodenej a zodpovednosť dovolateľa za ne, keď na základe vykonaného dokazovania dospeli zhodne k potrebe úpravy skutku vymedzeného v obžalobe a v nej právne posúdeného ako zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, ako aj k následnej zmene jeho právnej kvalifikácie, a to práve s ohľadom na to, že v rámci dokazovania nebolo preukázané akékoľvek fyzické zranenie na tele poškodenej a ani známky syndrómu týranej osoby.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.